

- 13.Xabilov N., Sharipov S. COVID-19 TUFAYLI TISHSIZ BEMORLARDA OG'IZ BO'SHLIG'I SHILLIQ QAVATIDAGI O'ZGARIZSHLAR //СБОРНИК ТЕЗИСОВ Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы ортопедической стоматологии и ортодонтии. – 2022. – Т. 10. – С. 139-140.
- 14.Salomovich S. S. et al. Assessment of Changes in the Microbiological Parameters of the Oral Fluid in Patients Who Underwent Covid-19 with Complete Edentulism before and after Prosthetics //NeuroQuantology. – 2022. – С. 6734-6739.
- 15.Sharipov S., Khabilov N., Xasanova L. FEATURES OF THE RECEPTION OF PATIENTS BY DENTISTS IN THE CONDITIONS OF A PANDEMIC OF A NEW CORONAVIRUS INFECTION (COVID-19) //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 148-153.
- 16.Клемин В. А. и др. ИММУНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕДИКТОРЫ ПРОТЕЗНОГО СТОМАТИТА АЛЛЕРГИЧЕСКОГО ГЕНЕЗА //Евразийский журнал медицинских и естественных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 184-192.
- 17.Шарипов С. С., Хабилов Н. Л. Оценка микробиологических показателей ротовой жидкости у пациен-тов, перенесших Covid-19 с полной адентией до и после протезирования //Qo'llanmalar. – 2023. – С. 1-22.
- 18.Шарипов С. С., Хабилов Н. Л. Сравнительный анализ функционального состояния микроцирку-ляции протезного ложа у пациентов с полной адентией после заболевания Covid-19 //Qo'llanmalar. – 2023. – С. 1-18.
- 19.Шарипов С. С. Covid-19 билан оғриган тишсиз беморларнинг функционал реабилитациясини ортопедик ёндашувда ишлаб чиқиш //Conferences. – 2023. – С. 1-68.
- 20.Хабилов Н. Л. и др. госпитал ортопедик стоматология кафедраси йил давомида нашр этилган тезислар хисоботи //Conferences. – 2023. – С. 114-118.
- 21.Xabilov N.L., Muxitdinnova F.G., Mirxoshimova M.F., Nabiyeв K.A., Salamova Sh.S., Sharipov S.S., Sultanova N.

**OSTEOINTEGRATSIYALANGAN IMPLATLAR VA TO'LIQ TISHSIZLIK:
MUVAFFAQIYATLI PROTEZLASHNING ASOSIY PRINSIPLARI**

Xabilov N.L., Muxitdinnova F.G., Mirxoshimova M.F., Nabiyeв K.A., Salamova Sh.S., Sharipov S.S., Sultanova N.

Toshkent Davlat Stomatologiya Instituti
Gospital ortapedik stomatologiya kafedrası

Kirish

To'liq tishsizlik holati bemorning umumiy hayot sifatiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi, chaynash, nutq, estetik ko'rinish kabi bir qator muhim funksiyalarni buzadi. Osteointegratsiyalangan implantlar to'liq tishsizlikni davolashda samarali va uzoq muddatli yechim sifatida keng qo'llanilmoqda. Ushbu usul, implant bilan jag' suyaklari o'rtasida kuchli bog'lanish hosil qilib, bemorning protezlari barqarorligini ta'minlaydi va tabiiy tish kabi hissiyot beradi. Ushbu maqola osteointegratsiya jarayoni, asosiy prinsiplari, implantatsiya protokollari va muvaffaqiyat omillariga bag'ishlangan.

Osteointegratsiyaning Asosiy Prinsiplari

Osteointegratsiya – implant yuzasi bilan suyak to'qimalari o'rtasida to'g'ridan-to'g'ri biologik bog'lanish hosil qilish jarayonidir. Bu jarayon implant va suyak to'qimalari bir-biriga “singib” ketgan holda, ular orasida mexanik bog'lanish hosil bo'ladi. Osteointegratsiya orqali o'rnatilgan implantlarning uzoq muddatli barqarorligi yuqori bo'lib, ular protez uchun mustahkam asos yaratadi. Osteointegratsiya jarayoni muvaffaqiyatli kechishi uchun quyidagi omillarga e'tibor berish kerak:

4. **Biokompatibil Materiallar:** Implantlar titan yoki zirkoniy kabi biokompatibil materiallardan tayyorlanishi zarur. Bu materiallar suyak to'qimalari bilan yaxshi moslashadi va organizmda rad etish xavfini kamaytiradi.
5. **Immobilizatsiya:** Osteointegratsiya uchun implant suyak bilan birikishi kerak bo'lganligi sababli, u jarohatlanmasligi va harakatlanmasligi lozim. Shuning uchun dastlabki davrda implantning qimirlamasligi ta'minlanadi.
6. **Suyak Yetarliligi:** Jag' suyagi yetarli hajm va zichlikka ega bo'lishi zarur. Suyakning yetarli darajada mustahkam bo'lmashligi, implantning o'rinishiga va barqarorligiga ta'sir ko'rsatishi mumkin.

O'rnatish Protokollari

Osteointegratsiyalangan implantlarni o'rnatish jarayoni bir necha bosqichda amalga oshiriladi. Jarayon davomida yuqori aniqlik va samaradorlik uchun quyidagi diagnostika va o'rnatish protokollariga rioya qilish zarur:

4. Dastlabki Diagnostika

Bemorning jag' suyaklarining zichligi va anatomik tuzilishini batafsil o'rganish uchun kompyuter tomografiyasi (KT) yoki raqamli rentgenografiya qo'llaniladi. Ushbu tadqiqotlar orqali suyak hajmi va sifatini, shuningdek, implantlar uchun joylashuv nuqtalarini aniq belgilash mumkin.

5. Implantatsiya Bosqichlari

a. **Jarrohlik Jarayoni:** Suyak to'qimasi yetarli bo'lsa, implantni joyiga o'rnatish uchun jarrohlik jarayoni amalga oshiriladi. Bu bosqichda suyakda implant

oʻrnatilgan oʻlcham va chuqurlikka mos keluvchi joy tayyorlanadi. **Davolanish Davri:** Implant oʻrnatilgandan soʻng, osteointegratsiya jarayoni boshlanadi. Bu jarayonda suyak hujayralari implant atrofiga oʻsib, uni qamrab oladi va barqaror bogʻlanishni hosil qiladi. Odatda, bu davr 3-6 oy davom etadi.

Protezni Mustahkamlash: Osteointegratsiya jarayoni muvaffaqiyatli yakunlangach, implant ustiga mos keluvchi protez oʻrnatiladi. Bu bosqichda protez bemorning tish qatoriga va jagʻ shakliga moslashtiriladi.

6. Reabilitatsiya va Moslashuv Jarayoni

Reabilitatsiya jarayonida bemorga mos keluvchi gigiyena va parvarish qoidalari oʻrgatiladi. Bu jarayon bemor tomonidan protezlarni toʻgʻri ishlatish va ularning uzoq muddat xizmat qilishini taʼminlashda muhimdir.

Muvaffaqiyat Omillari

Osteointegratsiyalangan implantlarning muvaffaqiyatli boʻlishi uchun quyidagi omillarga rioya qilish zarur:

5. Sterillik

Jarayonning toʻliq steril sharoitda amalga oshirilishi muhimdir. Har qanday infeksiya implant bilan suyak oʻrtasidagi bogʻlanishni zaiflashtirishi va implant rad qilinishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun jarrohlik jarayonida sterilizatsiya qoidalari qatʼiy rioya qilinishi lozim.

6. Mos va Qulay Parvarish

Osteointegratsiya muvaffaqiyati uchun bemor oʻz vaqtida davolash muolajalariga kelishi va gigiyena qoidalari rioya qilishi kerak. Shu sababli, stomatolog tomonidan bemorga ogʻiz gigiyenasi, protezlarni tozalash usullari va muntazam stomatologik tekshiruvlar haqida maslahatlar beriladi.

7. Toʻgʻri Diagnostika va Rejalashtirish

Toʻliq tishsizlik holatida implantatsiya muvaffaqiyatining asosiy qismi toʻgʻri diagnostika va rejalashtirishga bogʻliq. Raqamli tasvirlash yordamida jagʻ va suyak toʻqimalarining xususiyatlari oʻrganilib, implantlar oʻrnatiladigan nuqtalar aniq belgilanadi.

8. Mos Material Tanlash

Implant va protez materiallari bemorning jagʻ suyaklari va ogʻiz sharoitlariga mos keladigan tarzda tanlanishi kerak. Titan va zirkoniy kabi biomateriallar yuqori moslashuvchanligi va chidamliligi bilan ajralib turadi.

Xulosa

Osteointegratsiyalangan implantlar yordamida toʻliq tishsizlikni davolash zamonaviy stomatologiyada katta muvaffaqiyatlarga erishmoqda. Bu usulning afzalliklari, jarayonning yuqori sterilizatsiya va maxsus parvarish talablari uning

uzoq muddatli barqarorligiga yordam beradi. Muvaffaqiyatli rejalashtirish, aniq diagnostika va parvarish qoidalariga rioya qilish orqali osteointegratsiyalangan implantlar bemorga tabiiy tish kabi ko‘rinish va qulaylik beradi. Shu sababli, osteointegratsiya prinsiplari asosida o‘rnatilgan implantlar bemorning hayot sifatini oshirishda va uzoq muddat davomida chaynash, nutq va estetik jihatlarni tiklashda muhim vosita bo‘lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Иноятлов А. Ш. и др. Особенности клинических проявлений COVID-19 в ротовой полости //Интегративная стоматология и челюстно-лицевая хирургия. – 2022. – Т. 1. – №. 2. – С. 37-39.
2. Tashpulatova K. et al. Technique for eliminating traumatic occlusion in patients using Implant-supported bridges //European Journal of Molecular & Clinical Medicine. – 2020. – Т. 7. – №. 2. – С. 6189-6193.
3. Xabilov N., Sharipov S. COVID-19 TUFAYLI TISHSIZ BEMORLARDA OG‘IZ BO‘SHLIG‘I SHILLIQ QAVATIDAGI O‘ZGARIZSHLAR //СБОРНИК ТЕЗИСОВ Международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы ортопедической стоматологии и ортодонтии. – 2022. – Т. 10. – С. 139-140.
4. Salomovich S. S. et al. Assessment of Changes in the Microbiological Parameters of the Oral Fluid in Patients Who Underwent Covid-19 with Complete Edentulism before and after Prosthetics //NeuroQuantology. – 2022. – С. 6734-6739.
5. Sharipov S., Khabilov N., Xasanova L. FEATURES OF THE RECEPTION OF PATIENTS BY DENTISTS IN THE CONDITIONS OF A PANDEMIC OF A NEW CORONAVIRUS INFECTION (COVID-19) //Академические исследования в современной науке. – 2023. – Т. 2. – №. 12. – С. 148-153.
6. Клемин В. А. и др. ИММУНОЛОГИЧЕСКИЕ ПРЕДИКТОРЫ ПРОТЕЗНОГО СТОМАТИТА АЛЛЕРГИЧЕСКОГО ГЕНЕЗА //Евразийский журнал медицинских и естественных наук. – 2023. – Т. 3. – №. 4. – С. 184-192.
7. Шарипов С. С., Хабилов Н. Л. Оценка микробиологических показателей ротовой жидкости у пациен-тов, перенесших Covid-19 с полной адентией до и после протезирования //Qo'llanmalar. – 2023. – С. 1-22.
8. Шарипов С. С., Хабилов Н. Л. Сравнительный анализ функционального состояния микроцирку-ляции протезного ложа у пациентов с полной адентией после заболевания Covid-19 //Qo'llanmalar. – 2023. – С. 1-18.

9. Шарипов С. С. Covid-19 билан оғриган тишсиз беморларнинг функционал реабилитациясини ортопедик ёндашувда ишлаб чиқиш //Conferences. – 2023. – С. 1-68.
10. Хабилов Н. Л. и др. госпитал ортопедик стоматология кафедраси йил давомида нашр этилган тезислар хисоботи //Conferences. – 2023. – С. 114-118.

ZAMONAVIY IMPLANTATSION PROTOKOLLAR YORDAMIDA TO‘LIQ TISHSIZLIKDA BEMORLARNI DAVOLASH: TIZIMLI YONDASHUV

Xabilov N.L., Muxitdinova F.G., Mirxoshimova M.F., Nabiyeu K.A., Salamova Sh.S., Sharipov S.S., Sultanova N.

Toshkent Davlat Stomatologiya Instituti
Gospital ortapedik stomatologiya kafedrasi

Kirish

To‘liq tishsizlik bemorlarning hayot sifatini sezilarli darajada pasaytiradi. Chaynash, nutq, va estetik ko‘rinishdagi muammolar bemorning ijtimoiy faoliyatini cheklaydi. Zamonaviy implantatsion davolash usullari to‘liq tishsiz bemorlarga o‘z tishlarini qaytarish imkoniyatini beradi. Yangi protokollar yordamida implantatsiya jarayoni tez, samarali va xavfsiz o‘tishi mumkin. Ushbu maqola to‘liq tishsizlikda zamonaviy implantatsion protokollarni, ularning afzalliklarini va tizimli yondashuvlarni yoritadi.

Zamonaviy Protokollar va Ularning Afzalliklari

Bir Bosqichli Implantatsiya

Bir bosqichli implantatsiya, implantatsiya jarayonining samaradorligini oshirish va bemorning davolanish vaqtini qisqartirish uchun joriy qilingan. Ushbu usulda implantlar o‘rnatilib, shu jarayonda protezlar ham o‘rnatiladi. Boshqa protokollardan farqli o‘laroq, bu usulda davolash jarayoni tezlashtiriladi, bemorning ko‘proq vaqtni protez olishga qaratishi mumkin. Implantatsiya va protezlash jarayonlarining birlashtirilishi, bemorning ijtimoiy va estetik hayotiga tezda tiklanish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, jarayonning qisqarganligi bemorning stressini kamaytiradi va davolashga bo‘lgan motivatsiyasini oshiradi.

Raqamli Rejalashtirish

Raqamli rejalashtirish — implantatsiya jarayonini aniq va samarali amalga oshirish uchun qo‘llaniladigan zamonaviy usuldir. Kompyuter tomografiyasi va 3D model yaratish orqali implantatsiya jarayoni oldindan rejalashtiriladi. Ushbu texnologiyalar yordamida tish o‘rniga o‘rnatiladigan implantlar va protezlar optimal joylashtiriladi.